

Advies Gerrit Rietveld Academie

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Gerrit Rietveld Academie (hierna Rietveld Academie) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 27 april 2012 (kenmerk 17.12.12/CvB/TvG) en 12 juni 2012 (kenmerk 25.12.02/CvB/TvG) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de Rietveld Academie beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die betrokken zijn bij de hoofdlijnenakkoorden.

De commissie heeft op 5 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de Rietveld Academie. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de Rietveld Academie het voorstel toegelicht.

Profiel

De Rietveld Academie beschrijft haar profiel als volgt.

De Rietveld Academie is een hogeschool die talentvolle studenten zodanig begeleidt dat ze in staat zijn zelfstandig in de beeldende kunst of vormgeving te functioneren. Het onderwijs is kleinschalig, internationaal en op het individu gericht. De Rietveld Academie heeft zes geaccrediteerde opleidingen, twee op bachelorniveau en vier op masterniveau. Haar onderzoek is volgens de Rietveld Academie nadrukkelijk gerelateerd aan vragen in het werkveld en de maatschappij in het algemeen. Het Lectoraat Art and Public Space (LAPS) is verantwoordelijk voor het initiëren en coördineren van de onderzoeksinspanningen en voor het leggen van de relatie met de onderwijspraktijk. Bij de veranderingen in recente jaren, en in voornemens voor de komende jaren, zijn de sectorale afspraken in de kunstensector leidend. Dat betekent concreet voor de Rietveld Academie een daling van het aantal studenten in de bacheloropleidingen, een groei van het aantal masterstudenten, het investeren in de kwaliteit van het onderwijs en een versterking van de toeleidende trajecten. Overigens beoogt de Rietveld Academie de komende jaren nadrukkelijk voort te bouwen op de bewezen kracht. Dat vindt onder meer zijn weerslag in het versterken van het kenniscentrum op het gebied van kunst in de publieke ruimte en het verbeteren van de fysieke randvoorwaarden voor het onderwijs.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* dat de Rietveld Academie ten aanzien van vrijwel alle indicatoren stabiliteit nastreeft. De Rietveld Academie toont echter een forse mate van ambitie bij excellentie van het onderwijs, uitgedrukt in, primair, goede of excellente oordelen voor alle te beoordelen opleidingen in de komende accreditaties en, secundair, in studententevredenheid. Bovendien constateert de commissie dat de uitval laag is en het bachelorrendement van de Rietveld Academie hoog. Volgens de voornemens zouden beide indicatoren op dit ook in vergelijking met andere kunsthogescholen goede niveau moeten blijven.

De commissie heeft met nadruk gekeken of er sprake is van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit. Zij heeft daarbij strenge grenzen gesteld aan wat zij als zodanig accepteert. Naar het oordeel van de commissie is sprake van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit als de hogeschool in verhouding tot de gemiddelde resultaten in het hoger beroepsonderwijs in de afgelopen periode zeer goede scores heeft gerealiseerd voor elk van de volgende indicatoren: uitval, switch, bachelorrendement en onderwijskwaliteit/excellentie¹. Gelet op de zeer goede scores concludeert de commissie dat de Rietveld Academie aanhoudende bewezen hoge kwaliteit levert.

Voor wat betreft de maatregelen beoogt de Rietveld Academie het percentage docenten met een mastergraad op het huidige niveau te handhaven; de Rietveld Academie tekent daarbij aan dat het gaat om 90% van de theorievakdocenten. De onderwijsintensiteit voldoet reeds aan de norm. De indirecte kosten wil de Rietveld Academie op het huidige niveau handhaven. De commissie concludeert dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert dat de Rietveld Academie zich met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* heeft gecommitteerd aan de profilering ten aanzien van opleidingen met een zwaartepunt op 'pure' autonome beeldende kunst, zoals afgesproken in de Houtskoolschets behorend bij het Sectorplan hbo Kunstonderwijs "Focus op Toptalent". Hieruit voortvloeiend zal de instroom in bacheloropleidingen worden beperkt en het aantal plaatsen in masteropleidingen, uitgevoerd door het Sandberg Instituut, toenemen. Verder zal de Rietveld Academie investeren in de versterking van de trajecten die toeleiden naar het kunstonderwijs. Gezien deze ambities concludeert de commissie dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie constateert met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* dat het onderzoek ten dienste staat van, of ten minste een duidelijke relatie heeft met, het onderwijs. Het LAPS is verantwoordelijk voor het initiëren en coördineren van Rietveld Academies onderzoeksinspanningen. Het lectoraat, dat sinds 2003 bestaat, voert het onderzoeksprogramma 'Making Things Public' uit en is momenteel bezig met de overname van bibliotheek, archief en andere functies van Stichting Kunst en Openbare Ruimte (SKOR). Deze kennisbasis zou kunnen dienen als bron van onderzoeksinformatie voor studenten, maar ook voor overheden en instellingen die verantwoordelijk zijn voor onderhoud en beheer van de kunstwerken. Ten aanzien van ondernemerschapsonderwijs stelt de Rietveld Academie voor om in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam, in het kader van het Amsterdam Centre for Entrepreneurship, te

¹ De commissie hanteert het uitgangspunt dat alleen een hoge studententevredenheid (NSE) en een hoog bachelorrendement een te smalle basis is om te kunnen spreken van aanhoudende bewezen hoge onderwijskwaliteit. Zij acht bevestiging door een accreditatieoordeel noodzakelijk. Omdat er in de afgelopen periode nog geen goed/excellent oordelen zijn geveld op opleidingsniveau kiest de commissie in deze overgangperiode naar een nieuw accreditatiestelsel voor de facetoordelen bij accreditaties. Noodzakelijke voorwaarde is dat de oordelen overwegend 'goed' en 'excellent' zijn. De grens is gesteld op 2/3, over alle accreditaties van bestaande voltijds bacheloropleidingen in de instelling.

onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het ontwikkelen van aanvullend onderwijsaanbod voor studenten die nadrukkelijk het ondernemerschap ambiëren. Concreet is dat momenteel echter nog niet. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, aanhoudende bewezen hoge kwaliteit, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als bijzonder ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat dit in het onderwijs vooral tot uitdrukking komt in een halvering van het aantal opleidingen van zes nu tot drie in 2016, naast het in het sectorplan voor de Rietveld Academie overeengekomen zwaartepunt op 'pure' autonome beeldende kunst. Op de topsector Creatieve Industrie reageert de Rietveld Academie alleen met de overtuiging dat haar bestaande onderwijsvisie ertoe leidt dat afgestudeerden een versterking zijn voor deze sector. Ook de rol van afgestudeerden van de Rietveld Academies voor het Amsterdamse culturele leven, de lokale en regionale arbeidsmarkt, krijgt slechts even aandacht in het instellingsvoorstel in een passage over 'maken' en 'publiek maken'. Het onderzoek in de Rietveld Academie is zoals eerder beschreven geconcentreerd rond het lectoraat LAPS en samenwerking met het Sandberg Instituut. In dit kader maakt het instellingsvoorstel geen gewag van aansluiting bij de enige eventueel relevante topsector, Creatieve Industrie, of de ontwikkeling van een Centre of Expertise. De commissie concludeert dat de Rietveld Academie voldoende beleid voert met betrekking tot zwaartepuntvorming.

De commissie constateert dat de Rietveld Academie *onderwijsdifferentiatie* vooral ziet op het niveau van de individuele studenten, die de Rietveld Academie ieder op betrokken en kritische wijze wil begeleiden in hun ontwikkeling. De hoge mate van internationalisering van docenten (25%) en studenten (50%) is in dit kader eveneens opmerkelijk. Voor goede studenten met een bijzondere interesse in onderzoek is het mogelijk om deel te nemen aan het honours programme Art & Research dat de Rietveld Academie organiseert in samenwerking met de faculteit Geesteswetenschappen van de UvA. Het aantal studenten dat op masterniveau uitstroomt zal (conform het Sectorplan) worden vergroot door groei en verdere diversificatie van de door het Sandberg Instituut verzorgde masteropleidingen. De commissie concludeert dat de Rietveld Academie goed beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de Rietveld Academie met haar voorstel sterk inzet op zwaartepuntvorming en onderwijsdifferentiatie.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens in het voorstel dat ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces diverse maatregelen worden vermeld in het instellingsvoorstel. In veel gevallen is sprake van inbedding in het instellingsplan of in het Sectorplan hbo Kunstonderwijs.

De commissie constateert voor zwaartepuntvorming in onderzoek en valorisatie dat het business plan voor de eerdergenoemde overname van de kennisbasis en functies van SKOR nog moet worden uitgewerkt. De commissie constateert voor onderwijsdifferentiatie dat de Rietveld Academie deze via voortrajecten en via haar selectieproces voor een groot deel in eigen handen heeft. De Rietveld Academie gaat in op wat zij als haar kracht ziet en stelt daarbij dat in een kracht ook een zwakte kan schuilen. Ze doelt daarbij op haar kleine omvang, die enerzijds uitvoerbaarheid vergemakkelijkt, maar die het haar anderzijds niet eenvoudig maakt om mee te gaan in een ontwikkeling waar middelen steeds vaker op basis van project- en programmafinanciering verworven moeten worden.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat de Rietveld Academie aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft de volgende indicatoren: 'Het percentage studenten dat in het STO over de opleiding in het algemeen (zeer) tevreden oordeelt blijft op 75% gehandhaafd' (p. 34), 'De Rietveld Academie zal in de komende vier jaar het aantal bacheloropleidingen reduceren van zes tot drie in 2016' (p.18), ' De omvang van de bacheloropleidingen terugbrengen (van 850 naar 700 studenten) en tegelijkertijd het aantal masteropleidingen laten toenemen' (p. 5), 'Het aantal masterstudenten laten groeien (van 75 naar 150 studenten)' (p. 17).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Gerrit Rietveld Academie aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte; aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau; uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Gerrit Rietveld Academie als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Gerrit Rietveld Academie in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst de Gerrit Rietveld Academie in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	13,2 %	17,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	nvt	nvt
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	73,5 %	73,0 %
(HBO4a) Kwaliteit /excellentie: Studenten aan opleidingen met goed/excellent NVAO score	100 %	100 %
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	50 %	50 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,8	1,8

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 25.12.02/CvB/TvG</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="32"/> pag ambitie: <input type="text" value="32; brief"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>pag nulmeting: <input type="text" value="nvt"/> pag ambitie: <input type="text" value="nvt"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 25.12.02/CvB/TvG</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="33"/> pag ambitie: <input type="text" value="33; brief"/></p>
(HBO4a) Kwaliteit /excellentie: Studenten aan opleidingen met goed/excellent NVAO score	<p>Aandeel studenten aan bachelor- en masteropleidingen met een goed/excellent score (bron NVAO).</p> <p>Definitie RCHOO.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="34"/> pag ambitie: <input type="text" value="34"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/ PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 25.12.02/CvB/TvG</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35; brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="35; brief"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p data-bbox="831 280 1310 353">Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p data-bbox="831 383 1273 405">Definitie RCHOO. Zie ook brief 25.12.02/CvB/TvG</p> <p data-bbox="831 434 1310 459">pag nulmeting: <input data-bbox="981 434 1054 459" type="text" value="35"/> pag ambitie: <input data-bbox="1214 434 1310 459" type="text" value="35"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p data-bbox="831 495 1310 517">De ratio OP/OOP (fte)</p> <p data-bbox="831 546 1273 568">Definitie RCHOO. Zie ook brief 25.12.02/CvB/TvG</p> <p data-bbox="831 598 1310 624">pag nulmeting: <input data-bbox="981 598 1054 624" type="text" value="36; brief"/> pag ambitie: <input data-bbox="1214 598 1310 624" type="text" value="36; brief"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Gerrit Rietveld Academie

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5 (wegens bewezen kwaliteit)
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	17

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'.